55-ieji veiklos metai – ar keisis kryptis?

Lietuvių Fondo suvažiavime – dideli pasiekimai ir mintys apie ateitį

RAMUNĖ LAPAS

Jau kelerius metus iš eilės kaip ,,Draugo" redaktorė dalyvauju pavasarį rengiamuose Lietuvių Fondo (LF) metiniuose suvažiavimuose. Jau pažįstama jo tvarka, turinys, tačiau per šiemetinį, 54-tąjį suvažiavimą, vykusį gegužės 6 dieną, išryškėjo kai kurios tendencijos ir nuskambėjo įdomių minčių.

Dalyviai

Suvažiavimo pradžia – įprasta: Lietuvos himnas, kurį sugiedojo pasitempę Maironio lituanistinės mokyklos ketvirtokai; pristatomas Prezidiumas (LF tarybos pirmininkas Saulius Čyvas, valdybos pirmininkas Marius Kasniūnas, sekretorė Laima Apanavičienė); invokacija, kurią sukalba Pal. J. Matulaičio misijos klebonas Algis Baniulis. Toliau – mirusiųjų pagerbimas. Dr. Antanas Razma jaunesnysis uždega žvakę savo tėvo, LF įkūrėjo dr. Antano Razmos ir visų, iškeliavusių Amžinybėn per šiuos metus, nuo suvažiavimo iki suvažiavimo, atminimui. Skaitomos pavardės, jų sąrašas ilgas – per 70.

Pristatomi JAV Lietuvių Bendruomenės (LB) atstovai, dalyvaujantys suvažiavime. Pirmą kartą į jį atvyko JAV LB Krašto valdybos (KV) vicepirmininkė informacijai Laima Liutikienė. Ji perskaitė KV pirmininkės Sigitos Šimkuvienės sveikinimą ir padėką LF už paramą įvairiems JAV LB projektams.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) pirmininkės Dalios Henke sveikinimą suvažiavimo dalyviams perskaitė PLB valdybos narė, Ekonomikos reikalų komisijos pirmininkė, Food Depot International prezidentė Angelė Kavak. Savo sveikinimą ji palydėjo subtilia reklama – Fondo vadovybei įteikė didžiulį ,,Močiutės" duonos kepalą.

Dr. A. Razma jaunesnysis uždega žvakę savo tėvo, LF įkūrėjo dr. A. Razmos ir kitų Amžinybėn iškeliavusių Fondo narių atminimui.

LF narys, LR generalinis konsulas Marijus Gudynas savo sveikinimo kalboje pastebėjo, kad idėja, kuria dr. A. Razma su bendraminčiais gyveno, kurią augino, gyvena ir po jo, net jį praaugo. ,,Lietuvybė be palaikymo gęsta – Fondas sumanytas, kad ji neužgestų. Lietuvybė yra verta išsaugoti, ta idėja ver, – sakė konsulas. Pastebėjęs, kad LF idėja prisidėjo ir prie Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo, konsulas pasiūlė suvažiavimui mintį, kad šiandien Fondas galėtų plėstis toliau, apimdamas kitas Lietuvių Bendruomenes, tokias kaip Airijos, Australijos ir t.t. Ir visgi pagrindinė mintis, kurią pabrėžė M. Gudynas savo kalboje, ir kurią ne kartą LF renginiuose yra išsakęs buvęs LR ambasadorius JAV Žygimantas Pavilionis, – ,,pagalba geografinei Lietuvai yra svarbiausia", nes ,,lietuvybė be Lietuvos nebus prasminga. Ir nesvarbu, kur mes gyvename, turime ją auginti".

Į suvažiavimo dalyvius kreipiasi LR generalinis konsulas Čikagoje Marijus Gudynas. Prie stalo – LF valdybos ir tarybos pirmininkai, Marius Kasniūnas ir Saulius Čyvas. Arūno Klibo nuotraukos

,,Noriu paprašyti, – sakė konsulas M. Gudynas, – kad LF ragintų visus atrasti savo santykį su Lietuva – nebūtinai grįžtant, yra daugybė būdų". Kalbos pabaigoje jis pateikė labai konkretų pasiūlymą – kad kiekvienoje LF teikiamoje paraiškoje atsirastų dar vienas klausimas: kokia šio projekto, šios paramos nauda ir prasmė Lietuvai? Konsulas ragino suvažiavimą priimti rezoliuciją, kuriuo anketa būtų papildyta šiuo klausimu.

Tendencijos

Tik įėjus į salę krito į akis, kad suvažiavime dalyvaujančių – mažiau nei pernai. Pernai buvo mažiau nei užpernai. Tą patvirtino dalyvių balsų skaičiavimas. Nors kvorumas buvo (282 nariai su 7 773 balsais), tiesiogiai, t.y., asmeniškai suvažiavime dalyvavo tik 52 nariai (su 1726 balsais); kiti 230 narių (su 6047 balsais) dalyvavo paštu.

Mažesnį susidomėjimą organizacijos darbu (nepaisant labai įspūdingos sukauptos sumos, kuri artėja prie 40 milijonų dolerių) savo kalboje pabrėžė ir LF tarybos pirmininkas S. Čyvas, pastebėjęs, kad senų narių palikimai yra didesni nei naujų narių įnašai. Pažymėjęs, kad JAV LB, su kuria Fondas glaudžiai bendradarbiauja, projektai reikalaus vis didesnės ir didesnės paramos, Tarybos pirmininkas susirūpinęs klausė: ,,Kokia ateitis? Ar galim užtikrinti, kad LF gyvuos dar 50 metų?"

Atrodo, kad ne tik mažesnių pokario inteligentų sukurtų įstaigų, organizacijų, bet net ir tokios galingos bei turtingos institucijos, kaip LF pagrindinis rūpestis yra tas pats: kaip patraukti naujosios kartos dėmesį, kaip užtikrinti pradėtų darbų tęstinumą? Tiesa, Fondo nariai nesėdi sudėję rankų, ieško sprendimų. Tam buvo sudarytas ir Plėtros komitetas, kurio vieną projektą – visuomenės apklausą – pristatė tarybos narė Agnė Vertelkaitė (vietoj negalėjusios dalyvauti komiteto pirmininkės Ritos Kisielienės). Daugelis narių sutinka, kad reikia permąstyti Fondo tikslus ir veiklą, tad šia apklausa siekta išgirsti didesnės žmonių grupės nuomonę. Buvo apklausti 565 asmenys, daugiauia iš JAV. Dauguma apklaustųjų žinojo apie LF ir jiems rūpi jo veikla. Per 40 proc. mano, kad LF turėtų apimti visą pasaulį. Pagrindinės paramos sritys – švietimas, jaunimas ir kultūra. Dalyviai, be kita ko, siūlė sugalvoti, kaip pritraukti trečiabangių. Išsamūs šios apklausos rezultatai netrukus bus pristatyti visuomenei.

Antra vertus, džiugu, kad norinčiųjų dirbti šioje organizacijoje atsiranda, jos komitetai vis jaunėja. Šis suvažiavimas rinko 5 narius į LF tarybą ir 3 – į Kontrolės komisiją. Kaip jau buvo skelbta, jais tapo: Tauras Bublys, Milda Davis, Juozas Kapačinskas, Gintaras Vaišnys, Dalius F. Vasys (taryba) bei Ričardas Chiapetta, Rimas Kapačinskas ir Vacys Juozas Šaulys (Kontrolės komitetas).

Darbai

Didesnę suvažiavimo dalį, kaip paprastai, sudarė įvairių komitetų veiklos pranešimai. LF valdybos pirmininkas Marius Kasniūnas savo žodžiais dar labiau pabrėžė tarybos pirmininko S. Čyvo mintį, kad ,,LF neturi pabaigos, neturi generacijų skaičiaus". ,,Vyresnės generacijos tą supranta, reikia, kad ir jaunesnės tai suprastų, – teigė jis. – Visų mūsų užduotis – uždegti idėja tuos, kurie nėra nariai. Nepalikim to darbo tik tarybai ir valdybai". Valdybos pirmininkas pakvietė visus į LF 55-erių metų sukakties pokylį, kuris įvyks lapkričio 4 dieną.

Nukelta į 15 psl.

Suvažiavimo dalyviai – Lietuvių Fondo nariai iš arti ir toli.

55-ieji veiklos metai

Atkelta iš 3 psl.

Maironio lituanistinės mokyklos ketvirtokai gieda Lietuvos himną.

Finansų komiteto pirmininkas Arvydas Tamulis priminė, kad jo vadovaujamo komiteto pagrindinis uždavinys – prižiūrėti finansines investicijas. Maždaug pusė iš jų yra akcijos, kitos – rizikai sumažinti – obligacijos. LF puoselėja ilgalaikius tikslus, tad tokia įvairovė, anot komiteto pirmininko, leidžia užtikrinti pusiausvyrą tarp investicijų saugumo ir kapitalo augimo.

Iždininkas Vytenis Kirvelaitis pasidžiaugė, kad 2016 metais iš renginių ir investicijų Fondas uždirbo daugiau kaip 2,7 mln. dolerių – per 1 mln. daugiau palyginus su 2015 metais. Praėjusiais metais taip pat padidėjo narių įnašai. Grynųjų aktyvų Fondas siekia 36,8 mln.

Pelno skirstymo komiteto darbą pristatė Juozas Kapačinskas. Jis pastebėjo, kad iš 212 gautų pareiškimų buvo nutarta paremti 169 projektus ir kad dabar komitetas prašymus svarsto jau nebe kartą, o du kartus per metus. J. Kapačinskas priminė, kad netrukus vyks pirmasis šių metų pelno skirstymo komiteto posėdis.

Išsami 2016 m. LF ataskaita yra patalpinta metiniame leidinyje ,,Liepsna", kuris išsiųstas paštu visiems LF nariams. Su LF metine ataskaita taip pat galima susipažinti tinklalapyje www.lietuviufondas.org.

Diskusijos

Šiemetiniame suvažiavime netrūko dalyvių pasisakymų (gal kad balsų skaičiavimo komisija užtruko šiek tiek ilgiau?). Internetinio laikraščio ,,Bičiulystė" redaktorė Ligija Tautkuvienė, oponuodama konsului M. Gudynui, sakė mananti, kad paramos prašymuose LF turi atsispindėti projekto ryšys su lietuvybe čia, Amerikoje, ir siūlė įtraukti šį pasiūlymą į rezoliuciją.

Ilgametė Fondo narė Marija Remienė kalbėjo, kad Fondas turi palikti ženklą čia, Amerikoje, įkurti ką nors reikalingo ir konkretaus, kad būtų aišku – čia LF įstaiga. Ne vien pietus ruošti ir stipendijas dalinti. Ji pastebėjo, jog nebėra lietuviško radijo, silpsta ar užsidaro laikraščiai, nėra tinkamos koncertų salės ar lietuvių namų (nors turim sporto salę), nebeliko PLC veikusios bibliotekos… Tačiau pirmiausia, pasak M. Remienės, reiktų susirūpinti lietuviško paveldo ir archyvų būkle. Tai, kas saugoma Lituanistikos tyrimo ir studijų centre – nyksta; matydamą šią liūdną būklę, ji pati atidavusi savo knygas Lietuvai. Gal LF galėtų perimti archyvus į savo rankas?

Dramatiškai nuskambėjusį LF narės pasisakymą pratęsė Jaunimo centro (JC) tarybos pirmininkė Neringa Aleksonienė. Ji pranešė, kad tėvai jėzuitai nori perduoti savo dalį valdyti JC, ir Centras turės nuspręsti, ar priimti. Jeigu taip, tuomet buvusiame vienuolyne atsirastų galimybė įrengti archyvus ir JC kreiptųsi į LF su prašymu padėti sutvarkyti tą JC pastato dalį.

Taip pat nuskambėjo pasiūlymai LF iš naujo išleisti vertingas istorines ir Amerikos lietuvių istorijos knygas bei padovanoti jas Lietuvai; remti tokius projektus kaip ,,Saulės takas" Omahoje ir ,,Friendship Gardens" Indianoje, nes jie garsina lietuvių kultūrą tarp amerikiečių.

Ką gi, 55-aisiais veiklos metais LF, atrodo, tikrai nenuobodžiaus. Ar ateityje nukreips jis savo bures kita kryptimi – pamatysime. Tuo tarpu palaikykime Fondą ir palinkėkime jam sėkmės.